„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на цел табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

# ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 175. У Новом Саду у петак 12. (24.) новембра 1882. ГОДИНА XVII.

## „НАЦИЈОНАЛНА“ ПОЛИТИКА И „КУЛТУРНО“ ЈЕДИНСТВО.

(Т. Б.) Гринвалд зове се та „умна величина,“ тај будући херој велике мађарске државне мисли на угарском сабору, који је кроз плот вирио и прислушкивао, каквим је начином, каквом је благодарном фразологијом г. Коломан Тиса умео код својих кратковидих мамелука да учврсти и увелича популарност своју, па као што оно кепеци мисле да су већи од горостаса и да даље виде од ових, кад им се на рамена попну, тако се и г. Гринвалд одмах за тим пожурио, да у развијању ове фразологије далеко надмаши г. Тису, не би ли недотупавни стожери „великог Мађарорсага“ што пре у њему упознали оног изасланика, оног месију мађарске провиденције, који је у истини позван, да пронађе путе, који воде у обећану земљу мађарског Канаана. А није немогућно, да и мисли оне кусе лисице распињу овог великана мађарске државне будућности, која је, вратив се из ропства, из петиних жила трудила се, да наговори своје репате друге, да за љубав „егалитету“ и оне даду себи репове посећи.

Били узроци какви му драго, који г. Гринвалда на том проблематичном путу тако силно покретају, толико је истина да ни у самој будим-пештанској семитској штампи нема никога, који с таком безобзирношћу пропагира идеју помађаривања, као овај делија, који нам изгледа, као да је само од пусте донкихотске жестине заборавио до сада, да још и оно парче репа, које је на њему не помађарено остало, себи одсећи даде — да „Grünwald-a“ у каквог „Zőlderdélyi-ja“ прекрсти.

Дебата о законском предлогу, који се тиче квалификације политично-административних чиновника, дала је овом Мађарону добро дошла повода, да са својим „државничким теорамама“ по ново разбуди не само радозналост скромних владиних мамелука, него и саму „интересованост“ г. Тисе. Ево неколико цветних проба женијалног му умствовања:

„Централна влада“, вели г. Гринвалд, „заборавља, да Мађарска само напором свију својих снага може достићи своје национјоналне цељи. Дочим је код централне владе национјоналан (мађарски) дух баш могућан, код садање муниципалне управе није исти према саставу њеном никако могућан. Ми не смемо заборавити, да у Угарској не живе само Мађари, да је Угарска свуд унаоколо опкољена страним, непријатељским елементима и да агитација у унутарњости наших граница немирује. Ако нам не пође за руком, да у Угарској политично и културно јединство успоставимо, онда смо престали бити народ. Поштовање, што га администрација улива, одазвало би се у народу. У данашњој муниципалној системи једино само лични интереси и локални упливи владају. Сваки прави политику на своју руку, не би ли само до звања дошао. Ова управна система најтавнија је тачка народа нашег, жалостан знак наше слабости. Док она постоји, нити ћемо имати честите администрације, нити национјоналне (мађарске) политике. Истина, неки веле, да је овај законски предлог један корак ка тој цељи; али има извесних ствари, које се одједаред морају предузети, ако се хоће до успеха да дође. Не поједине моменте, него целину наше управе ваља одједаред реформисати.“

За тим је г. Гринвалд апострофисао министра-председника Тису, велећи, да употреби своју грдну моћ на остварење ових начела у уверењу, да га она странка, која га је с оноликом одношћу у другим питањима сљедила, неће ни у овом питању напустити.

На ово је г. министар-председник изволео одговорити, да је централ а влада идеју национјоналне (мађарске) државе свагда пропагирала, али не оним начином, као што Гринвалд жели. Тај начин одбија Тиса из два разлога, прво, што би у опреци стојао са слободама, које постојећи закони гарантују, друго, што историја учи, да оваки поступак не урађа амалгамисањем, него све то оштријим избијањем дивергенција. „Задатак уставне владе, вели Тиса, није у том, да различне расе насиљем уједини, него на против, његово (тисино) начело било је увек то, да у Угарској сваки сме бити, што год хоће, само пре свега добар грађанин Угарске мора бити.“

Чему више да се дивимо! Да ли незграпној или неполитичној занешености г. Гринвалда, или финој, политичној тартиферији г. Тисе?

Да г. Гринвалду није стало до јефтиног грамзења за популарношћу, он би знао, да је све то, што он са тако усиљеном вревом од наше администрације иште, у тој одомаћено много пре, него што је се њему прилика дала, да са својим „новим“ идејама у посланичком дому дебитује. Од оних слобода, које закон о народносној „равноправности“ гарантује, нема већ од године 1875 овамо ни у једној муниципији, где су немађарске народности у већини, ни трага ни гласа. Насиљем, каково се у уставној држави никада пре тога ни замислити није могло, покошене су те слободе до темеља. Фалзификовањем бирачких листина и, где је нужно било, и самог списка вирилских чланова, сломијена је већина немађарског живља у свима муниципијама, где је је било, ма да ју је с обзиром на избор чиновника безусловно кандидацијоно право великих жупана и без тога сасма илузорном чинило. Према томе видимо, да су не само сва чиновничка места у немађарским муниципијама са искључивим владиним стихијама попуњена, него да су и у самим представничким телима ове стихије већину задобиле. А да се те стихије у пропагирању за идеју „национјоналне државе“ много боље, него у вршењу својих законских дужности разумеју, о томе су прошле године толико конкретних случајева и доказа донеле, да ове само онај не види, који просто неће да их види.

Имали дакле према свему томе мисла искати, да се изборна система замене наименовањем? За цело не, и ми врло добро појмимо тајне мисли г. Тисе, које су га побудиле, да захтеве гринвалдове одбије. Г. Тиса је уверен боље, него ико, да, као што смо овде разложили, све то, што г. Гринвалд захтева, у муниципалној администрацији, и ако не по спољашњој форми, оно свакако у самој ствари већ одавна постоји. С тога и није за промену системе, знајући, да том променом неће до поузданијих елемената у немађарским муниципијама доћи, него што су они, са којима у њима већ тако давно располаже.

„Национјонална“ политика, коју по жељи Гринвалдовој требају у корист „културног“ јединства административне власти у земљи да воде, па ма поред тога праве, стварне дужности њихове на голему штету појединих грађана и муниципија вечити сан боравиле — та национјонална политика води се свим могућим, и допуштеним и недопуштеним, и законским и протузаконским сретствима већ пуних седам година, па каквим је резултатом уродила?

Је ли „културно јединство“ alias помађаривање немађарских елемената и за једну линију коракнуло напред? На ово ће питање најбоље знати одговорити она гг. велики жупани, који су за тих седам година и сувише прилике имали, да се о практичном значају грчке мите о ваљању Сисифусева камена увере. У колико се с те стране ни најмањи резултати постигли нису, у толико су жалоснији они резултати, који су се овом системом заиста постигли. Г. министар-председник споменуо је неке од њих и сам, напомињући све то оштрије избијање дивергенција, које оваки поступак изазива. Колика је ова штета, која отуд по консолидацију унутарњих односаја као најважнијег основног стуба државне снаге и моћи, произлази, толико је не мања и она штета, која са невршења и занемаривања правих управних послова државу и њене грађане гони, и у место напредка стагнацију и назадак уводи. То је тек један део штетоносних посљедица „национјоналне политике у администрацији“, коју г. Гринвалд иште, а г. Тиса неће, јер ју — већ одавна води. А кад би хтели све оне опасне посљедице набројити. којима је досада овај поступак уродио, онда би се на писање књиге, а не новинарског чланка отважити морали.

Но како нам је овде више до тога стало, „да се разумемо“, то ћемо г. Гринвалда, као и г. Тису, ма нас и не слушали с особитом интересованошћу, при завршетку опоменути и ми на нешто, што ми држимо за оправдано: Јест истина, да не треба заборавити, да у Угарској не живе само Мађари, шта више не треба заборавити ни то, да су Мађари према осталим народностима у мањини и да ће према томе покушаји њихови, да ове народности злоупотребом државне моћи насилним или тако званим путем „национјоналне политике“ у „културно јединство“ стерају, не само дивергенцијама, него временом и у даним околностима још много опаснијим стварима уродити морати, којима би „словослови национјоналне политике“ Угарску и с њоме мађарски живаљ у њој тим мање требали да излажу, што сумње нема о томе, да и једно и друго и без ове „национјоналне политике“, и то без икакве опасности по опстанак свој, напредовати могу, тим лакше, што се немађарске народности у Угарској у истини из тако „добрих грађана“ састоје, да овом напредовању, у колико се природних својих граница придржавало буде, ни у чем неће сметати. А ако се „национјонална политика“ и даље буде форсирала, буди под досадањим, буди под обликом, који г. Гринвалд за целисходан држи, онда нека место нас она историја, на коју се и г. Тиса позива, увери све, којих се тиче, да ће и од Угарске и од мађарског живља свашта пре моћи, а можда и морати бити, него што је оно, што г. Гринвалд жели, а г. Тиса пожељкује.

---

## Политички преглед.

**Путовање руског министра спољашњих послова г. Гирса** најзнаменитији је дневни догађај, који имамо за сад да прибележимо. Први гласови о вом путовању појавили су се већ од дуже времена и слагали су се у том, да ово путовање неће имати никакова политична значаја. Да се овом тврђењу што више вере поклони, пожурила је се официјозна штампа, да и цељ овом путовању саопшти, јавив, да г. Гирс намерава путовати у Италију због тога, што му се породица са болесном му ћерком тамо нађе и што се и он подуже онде задржати мисли. Ова цељ путовања не пориче се истина ни данас, но од када се поред тога зна још и то, да ће г. Гирс на томе путу пре свега посетити немачкога канцелара у Варзину, а при повратку свом и г. грофа Калнокија у Бечу — од ото доба једва да има кога, који би овом путу г. Гирса још и сад политични значај порећи смео. То увиђају и сами официјози, само што се с погледом на политични значај ових министарских састанака још иза бусија држе. Како за сада између Русије, Немачке и Аустро-Угарске никаква конкретна питања нема, које би повод овим састанцима расветлити могло, то се многи обазиру на последње догађаје на пољу европске дипломације, не би ли у њима на жељено разјаснење наишли. С те стране пре свега у очи пада, да се је покушај Бисмарков, да се Енглеској приближи, сасвим изјаловио. Овај наседај, држе неки, да је Бисмарка приступачним учинио за идеју обнове тројецарског савеза, тим више, што су последњи немири у Француској, а још више болешљивост Гревија француским реваншистама поново почели давати изгледа, да није далеко време, које ће их господарима ситуасије у Француској начинити. То време пак несме политичар од Бисмаркове увиђавности без поузданог савеза дочекати. Ово схватање ствари даје у неку руку разјаснења и оној, готово рећи, неочекиваној предусретљивости у држању аустро-угарских делегација при расправи тугаљивог питања о одношајима Аустро-Угарске према Русији, а исто тако расветљује и ону чудновату смелост, са којом се је питање окупираних земаља расправљало. Према томе би дакле пут г. Гирса, ако не баш приуготовлење, оно свакако вентиловање могућности савеза трију царева за повод имао.

Ако се ове конјунктуре обистине, онда би на жалост данас тамо доспели, где смо управо пре десет година били, када се је први пут савез трију царева утаначио. Цена, по коју ће Аустро-Угарска у оваки савез ступити, не може бити непозната. Да јој се оставе одрешене руке у окупираним земљама, то ће бити најмањи услов, који ће је у тај савез одмамити. По томе би изгледи за балканске народе, а наиме за српску ствар на балканском полуотоку у најближој будућности врло мутни били Но с те стране може ондашњим народима за утеху послужити, да је и пре десет година цена, по коју је Андраши ступање у овај савез саветовао, одржање интегритета турске царевине била, па није прошло ни пуних 4 године, а питање интегритета турске царевине нађе своје решење у ослобођењу Бугарске и повећању Србије, Црне Горе и Грчке краљевине. А онда је у Русији владао Александар II. а не Александар III. Па ипак се тако брзо показа, да цена, коју је Аустро-Угарска своме тадањем ступању у савез за услов ставила, није била толико то, колико удица, коју јој је пружио дух времена, што се данас у начелу народности манифестује, да је тим лакше домами на оно поље, на коме му извесно подлећи мора. Да ни овај савез, ако се до њега дође, другог резултата неће имати моћи, о томе се тек немамо узрока посумњати. Ако већ неке разлике између овог и оног савеза у том погледу треба да буде, то је може бити само у том, што ће за овај пар удица свакако далеко већа бити.

---

## Сабор Троједне Краљевине.

(Седница од 22. октобра.)

Председник Крестић отвори седницу у 10 сахата.

У настављеној главној расправи о прорачуну узе реч

Известилац Ђурђевић. Пригодом прошле расправе о основи пророрачуна слушао је од стране опозиције разне приговоре, које је прибележио. Чуо је и забележио, да већи део автономног прихода иде на чиновничке плате, да су комуникације управо лоше, да се за просвету мало чини, да немамо обртничких школа итд. а у један мах да се уреди и издржи хрватска опера, да се подигну комуникације по копну и води, а поред свега тога подизале су се тужбе на порезе. То су биле јадиковке при последњој расправи, но и ове године сликан је од стране опозиције положај земље тако црно као никад, свему злу у земљи да је крива већина и влада, а рецепт је у тому, нека се раскине нагодба. Мисли, да би тај рецепт наш савезник оберучке прихватио, а по њему не само не би се зло уклонило, већ би нам се и оно друго око, о којем је говорио крижевачки заступник завезало.

Заступник светокрижки, говорећи о прорачуну, изразио је сумњу, да је претак већи, те је предложио, да се основа врати одбору натраг. Одбор се је, испитујући основу, уверио, да влада чини све могуће, да себи оснује што веће право суделовања код прелиминара. Најцрње је насликао стање земље заступник г. Црнадак, који је узео опадати појединa поглавља прорачуна, те је међу осталим предложио, да се брише оних 10.000 фор., који се дају влади на владине сврхе. Будимо искрени. Данашњи бан подупире том свотом само најплеменитије сврхе. Но не може се ни једној влади замерити, да она подупире које гласило јавнога мнења, да изводи своје интенције путем и начином, како она мисли. Заступник г. Црнадак оборио се је надаље на прорачун и с разлога, што је укинута земаљска женска препарандија, те је рекао, да је тај завод једини ширио хрв. дух. Говорник мисли, да сви наши просветни заводи једнако шире хрватски дух и свест. Но заступник светоиванског побија сам себе, тужећи се с једне стране на велики трошак, с друге тек прихватајући органички управни систем, по којем тај трошак настаје.

И заступник сесветски приговарао је много јавном стању земље. Поглавито говорио је о задругама пожалиши да су укинуте. Говорник држи да данас више опстанку задруга није време. Док су владали феудални одношаји и док је народу била држава властелином, било је постајање задруга оправдано, но данас, где је правна и државна свест добила друге појмове, није то постојање оправдано. Што је приговорио, да поглаварство забрањује младићима женити се, имамо му рећи, да је и у одбору било о том говора, но пошто је влада изјавила, да ће још једном покушати озбиљно, задовољио се је одбор том изјавом, имајући подпуно поверење у зем. владу.

Врло важне преговоре имао је заступник крижевачки, тужећи се навластито на неразмерје, које

влада у прорачуну гледе продуктивних и непродуктивних сврха. Но док и он сам сматра постојећи сустав ваљаним, не може да буде друкчије. Рекао је, да се држава држи начела: узми новац где га нађеш. На то му одговара, да држава има дужности покривати трошкове, да се за то мора и бринути. Велика је невоља, што наше земља, будући скроз агрикултурна, мора дати највише преза од земље; споменуо је даље исти г. заступник, да осим она 4 милијуна, који су исказани у автоном приходу, других 6 милијуна теку у државну благ ну, и пита камо одлази тај новац?

Уважи ли се, колико од те своте иде на укупне с монархијом послове, као на прев. двор, војску и дипломацију, онда врло мало преостаје на заједничке послове с Угарском. Износом, који од тога преостаје, Мађари се неће обогатити. Сењски заступник приговорио је народној странци, да нема програма; даље ковао је у звезде угар. министра председника велећи, да он високо штује слободу штампе и парламентарну, која се у нас затире. Како министар-председник Тиса штује слободу, могао би се сењски заступник упитати код Срба, Румуна и Саса.

Што је истакао у првом говору, којим је повео расправу, истиче и сада, да су четири милијуна автономнога прихода лепа свота, с којом се даје доста учинити за земљу. Ми смо у последњих 6 година извели мрежу путева, која се по основи имала довршити у 15 година, уложив у ту сврху своту од 1,500.000 ф. подигли смо толике земаљске зграде и заводе, као казниону и лудницу, уложили смо прилично на наставне и просветне сврхе. Са свотом, коју ми имамо на расположењу, може ли се, питам ја, више получити? Признати се мора, да се доста инвестира и гради; како се дакле сме рећи, да пропада народно добро? Ако наш прорачун и није попут државних прорачуна, у којима се огледа свеколико државно стање, он је ипак огледалом наше автономне земље?

Ако обе наше опозиције украћују влади прорачун, зар ће за то престати тећи државни послови или се можда неће побирати порез? Странка права не признаје са свога становишта никаква сабора: она држи, да се у нашем автономном животу не огледа снага народа, која је по њезиним назорима много већа. Кад би обе опозиције имале увете, да ступе на чело, место садање владе, могле би тада украћивати прорачун, но ни једна ни друга не сме се бацати каменом на оне, који у прорачуну виде верно и истинито стање земље. Где је та већа народна снага? Вели се, да лежи у историчном праву земље. Но историчка права само толико вреде, колико их помаже фактична снага једног народа. Не стоји ни онај приговор, да се данас затире народна свест. Нека се сравни народна свест каква је била пре 15 година са садањом, видиће се како је данас бујнија; је ли тако било под гвозденом руком пре 14 година?

Програм је већине чувати и бранити нагодбу те радити за бољитак и напредак земље. Препоручује основу да се прими за подлогу специјалне расправе.

За тим је гласано, те је основа о прорачуну примљена огромном већином гласова за подлогу специјалне расправе.

## † Ђура Даничић.

**„Позор“** доноси о погребу даничићеву ове извештаје:

Споменути у нашем листу од суботе закључак кр. српске владе о преносу тела пок. Даничића саопштен је председнику академије овим брзојавом: „Господин др. Фрања Рачки, председник академије Загреб. Част ми је јавити Вам, да је кр. српска влада решила, да се тело упокојеног Ђ. Даничића о државном трошку пренесе овамо и свечано сахрани. Покојниково ће тело тамо примити и отуда га овамо донети од стране министарства г. Јосиф Пецић, начелник министарства просвете, а од стране породице г. Бозовић, секретар министарства и г. капетан Андрејевић. Молим, да известите кога треба. Бр. 9276. 6. Новембра 1882. Београд. Министар просвете и црквених послова. Стојан Новаковић.“

На овај телеграм одговорила академија ово: „Господин министар Стојан Новаковић. Београд. Почем се наша академија тешко дели од умрлих остатака Ђуре Даничића: то ће она ипак одредити по приопштеној ми решитби кр. српске владе, којом се заслужена част даје и покојнику и знаности. Председник Рачки с. р.“

Кр. чешко учено друштво одазвало се следећим телеграмом: „Prag 18. stud. Jugoslavenska akademija. Žalostně nas dojala smrt statečného Daničiće. Slava pámetce jého. Jireček“.

Почастни члан наше академије и покојников пријатељ, славни филолог, проф. др. Фрања Миклошић очитовао је своју жалост следећим писмом на председника академије: „Штовани господине! Често се говори о невадокнадиви губитци; нас је сада задесио такав, који је у истини невадокнадив. Уз жалост ради несреће, која је славенску знаност стигла, осећам жалост ради смрти мужа, с којим сам више од људскога века скопчан био везом пријатељства. Са жалошћу сећам се сада оних сахата, када сам с покојником о знанственим радњама разговарао. Они часови служе на радост мојој све то више осамљеној старости. Sit illi tera levis. С изразом истинитога велештовања вама одани Миклошић. У Бечу, 18. новембра 1882.“

Наш академик др. В. Јагић, професор у Петрограду, одазвао се на председника овим телеграмом: „Дубоко потресен страшним гласом о смрти нашега Даничића, придружујем се срцем и душом вама, који сузним очима окружујете одар незаборављеног покојника, спомињући тешки ненадокнадиви губитак академије, народа и његове књиге. Академик Јагић“.

За данас додајемо још ове телеграме:

Од учитељскога збора кр. велике гимназије у Вараждину на председника академије: „Дубоко дирнути са ненадокнадива губитка, што књигу хрватску снађе угаснућем сјајне звезде неумрлога Ђуре Даничића, изразује славној академији, чија дика беше велики покојник, најсрдачнију сућут кличући: Лака му била хрватска земљица и вечна успомена у народу! Професорски збор гимназије вараждинске“.

Од учитељскога збора кр. реалне гимназије у Раковцу: „Ценећи неуморни труд и велике заслуге даничићеве за књигу, осећајући тешки удар који је смрћу његовом претрпила народна књижевност, и губитак, који је постигао тај југославенски књижевни Ареопаг, уче твује у општој тузи за милим нам покојником учитељски збор реалне гимназије у Раковцу“.

Од начелника слоб. кр. града Карловца: „Примите израз дубоке боли, која обузе свеколико грађанство града Карловца над губитком несравњивога учењака Даничића. Начелник Станцер.“

Од народне читаонице у Вараждину: „Над губитком дичнога и славнога мужа Даничића изразује дубоко сажаљење друштво народне читаонице у Вараждину“.

Од хрватске свеучилишне младежи у Бечу: „Хрватски ђаци уздрмани тужном вешћу изразују над губитком одличнога вашега члана, покретача епохалнога дела те дичнога промицатеља слоге једноврсне браће најдубљу сућут, и кличу: вјечна му памјат“.

Од ђачке српске дружине у Прагу: „Придружујемо се големој тузи за неумрлим Србином Даничићем. Српска дружина Шумадија“.

Од и. руске академије у Петрограду на председника: „Руско отдѣленіе академий наукъ, узная о кончинѣ вашего знаменитаго сочлена Јуря Даничича, спѣшитъ выразитъ югославянской академий свою глубокую скорбъ объ етой великой и незамѣнитой утратѣ для всего славянскаго міра. Гротъ.“

Од г. Фрање Микуличића из Краљевца: Над губитком првог југославенског језикослова и споне хрватско-српске знаности плаче са својим народом и поп Фрања Микуличић.“

„Akademický čtenarský spolek“ у Прагу брзојавља нашему листу: „Тугујемо с вами над смрћу великога слависте и вреднога члана југославенске академије, дра Ђуре Даничића, толи рано уграбљена славенској знаности, којој је био најлепши урес. Чешко ђаштво изговараће име великога вашега учењака увек највећим штовањем!“

По закључку академије држаће потребно слово на колодвору академик А. Павић.

Множина прекрасних венаца и по по метра широких свилених пантљика са хрватским, па за тим белим и црним бојама, штампани и по краснопису златни слови пописани, напуни све излоге наших вртлара, које познатом вештином сплетоше за спровод Ђуре Даничића. Ове изјаве харности Хрвата према брату Србину доказују, како се у нас цене праве заслуге човека, који вођен љубављу за свету нам ствар непази у народу занешењачке свађе него искрено ради о напредку оба племена. До јутрос има наручених двадесет и четири драгоцених венаца, међу којима се напредно одликује овај, што га је краљ. хрват.-слав.-далм. влада, одел за богоштовје и наставу даровао. Овај венац је ремек-дело уметног вртларства, каково се у нас још не није правило; два метра висок у обрубу од магнолијских листова укусно уплетени пувет од самих камелија, доготовљен по вртлару Вајскеру у Илици. У њега има још и више красних комада, које су наручили: Градска виша девојачка обртна школа, Учитељски збор, Краљевска велика гимназија у Загребу, Учитељство краљевских школа, Хрватскоме књижевнику књижара Лавослава Хартмана, Кугли и Дајч.

Код градског вртлара Певлара: велики венац главнога града Загреба; клуба хрватских инжинира; „Матице Хрватске“; педагогичкога друштва; „Деоничке штампе“ у Загребу; од друштва конвикторака; Хрв. штампарско друштво у Загребу.

Највише их је наручено код Калине, наиме: Хрватско археологичко друштво Ђури Даничићу; свеучилиште научењаку Ђ. Д.; Ђури Даничићу српска учитељска школа у Карловцу; учитељски збор загребачке реалке Ђури Д.; Српска православна обћина у Загребу; Ђури Даничићу Србадија у Грацу; Ђури Даничићу грађани хрватског свеучилишта; Захвални ђаци српскоме књижевнику; Југославенска академија знаности и уметности своме славноме члану Ђури Даничићу; Никад непрежаљеном своме рођаку Ђури Даничићу „Матица Српска“; Друштво св. Јеронима Ђури Даничићу; Великоме нашем језивословцу загребачке Српкиње; Срби свеучилишни грађани у Загребу; Српско певачко друштво у Загребу; Богдан Медаковић; „Хрватски Соко“.

Покојникови остатци лежаху кроз два дана, у петак и суботу у његовом стану, где је и Вјекослав Бабукић издахнуо своју душу, на одру, но од јуче у јутру од како је метнут у лимен лес и оловом затворен лежи у соби, која је закључана, те неможе нико више да га види, премда непрестано долазе људи, да га последњи пут посете у кући. Сутра у јутру ће се пренети у православну цркву, одкуда ће га после црквеног обреда на свечани начин спроводити до колодвора, где га преузимље београдски одбор за пренос у Србију.

Ред за сутрашњи спровод биће после подне наштампан и делиће се сутра. Опредељени су и редари. Међу тим нека се учесници спровода приберу сутра у $9^1/_2$ сахата у јутру пред овдашњом православном црквом, одакле ће спровод после опела у 10 сахата кренути пут колодвора Илицом.

Од стране академије пратиће умрле остатке до Београда два њезина члана. Чујемо, да ће и наша кр. земаљска влада изаслати једнога заступника свога.

### У спомен ђури Даничићу.

Звона опет звоне мукло, тужно,
Загребу нам весну улицами
Глас од уста жалостан до уста,
С академске палаче нам црни
Стег се црни, виси миран стрмо,
Небо својим сузама га мочи,
Сва нам дневна гласила Хрвата
Црне гласе у црном оквиру,
Нашу жалост гласају по свету,
Тужни вапај шикну муњом жице
Златном Прагу, Москви, Петрограду,
Громом тресну у бели Београд:
Нема више Даничића Ђуре!

Неови се мртцу око врата
Верна друга, нељуби га чедо
У ту хладну укочену руку,
Није чути лелека ни плача,
Сам живљаше велики учењак,
Самотником умре тих великан,
Књига само била му је љуба,
Књиге, што их вели умник сазда,
Биле су му милована деца,
Око мртца, око отца свога,
Сада нема стоје — славна деца,
Великану најлепши споменик.

Само једну кошњицу си труда,
Само једну књигу огромницу
Остави нам, вај, недописану,
Тешка ли нам по томе губитка,
Теже јоште жалости нам за њим!
Где је така знања и умења,
Где је уз мар главице дорасле,
Пера врстна то дописат дело?!

Још му било славну учењаку
По истоти материна слова
Право братство Српство и Хрватство,
Истицо га, учено заступо!
Загреб њему и Београд били
Била села равно омилела!
Пером првак Србом и Хрватом,
Једнака му у нас цена, пажња,
Иста харност већем покојнику:
У Хрвата, у повести Срба
Лаворов ће венац се зеленит
Заједничког нашег учењака,
Док је света, рода нам на свету!

Пак је право, достојно је веле,
И сам краљ да њему подаднику,
Европскога учењаку гласа
Спрема харан славно покојиште
А на гробљу, на београдскоме.

Колико си, славни покојниче,
Вредио нам и наш био срцем
И наш душом, братским разговором,
Хрватска би земљица ти костим
Нашом жељом, нашом харном помњом
Била лака, ти би нам почиво
Друг уз славна Прерада нам славан!

Али, браћи ми незавидећи,
Што но тобом иду се поносит
Ево с твојим растајућ се костми
Кличемо им на покрету харни:
Била лакша земљица вам српска!

**И. Т.**

## Из српских листова.

**„Братство“** доноси ову вову: Господине уредниче! Главни одбор народне радикалне странке мишљења је да треба прекратити борбу, која се после мучког покушаја на живот краља Милана изродила између органа напредне странке и органа наше странке. Ви сте нападаје и клевете јаким и непобитним фактима одбили и свака даља борба о том предмету у том тову продужена, не би доливовала угледу начелне странке и одвратила би пажњу публике од много важнијих питања, која чекају на своје решење. Ако би пак „Видело“ и даље продужило у том правцу у ком је отпочело говорити о тој ствари, ви му немојте следовати, но се ограничите на најнужније констатовање факата и сузбијање клевета и изопачавања истине. Ми се уздамо да ћете поклонити довољне пажње исказаној жељи глав. одбора. Београд 4. октобра 1882 год. У име главног одбора народ. радик. странке председник, Ник. П. Пашић.

**„Видело“** јавља, да ће откриће кнез-Михајловог споменика у Београду бити тек на дан св. Николе о. г. а не да је било 8. ов. м. као што су пре тога јавили били. Одложено је због тога, што се надају, да ће народ о св. Николи јаче моћи учествовати у овој светковини.

**„Српски Лист“** у Задру пише ово о пропасти црногорског пароброда „Црна Гора“ на Бојани: У понедељник 18. пр. м. пропао је на Бојани црногорски пароброд „Црна Гора“, утонувши у воду са седам људи, а само се један човек спасао. Спашени се зове Резул Махмуд, машиниста на отоманском ратном пароброду, и његов заповедник уступио га је за љубав Маношу. По извештају „Гласа Црногорца“ машиниста овако је описао несрећу: „Свраћали смо се на Обод да узмемо угаљ и у св. Николе да ужинамо, и задржали смо се око два сата. — Тек су ручала господа, наредише ми да справим пароброд, и ја за времена бејах готов и кренусмо пут ушћа Бојане. Кад смо дошли до бапка и на поглед колаца и таблица, од један пут насуче се брод. Тад г. Манош нареди: „Стани!“, а ја уставим машину, нареди натраг. а ја поврнух натраг, и бесмо слободни. Тек савладасмо прву препреку, нареди нам госп. Манош: напред! а ја упутих машину. Прошав неку малу далину у напред, осети се да је насео вапорић. Нареди одмах г. Манош да се устави машина, и по што је устављен вапор, један вал морски ували се у брод, и одмах други и трећи и ми смо били под водом. У томе ужасном случају ја се бацих у море изван брода и нисам видио никога, изузимајући г. Маноша кога видох да плива на двор. Ја напротив упутих се суву и могох с неисказаним напорима дочепати се суха“. Јамачно је ово прва и последња „Црна Гора“ која је пропала.

Исти лист доноси о немирима, које је у Сњету притисак одозгоре приликом прошлих избора изазвао, ову белешку, која нам стање ствари у Далмацији доста чудно слика:

У среду ново општинско управитељство положило је заклетву у руке барона Коврада. Начелник Рендић држао је нешто говора. По улицама ишла је „народна глазба“, али уз пратњу жандара. Ипак и с овом пратњом слабо је прошла, јер је народ прећерао у варош Лучац. Али опћинске ствари немају важности при барону Конраду. По свом Сњету просуо се глас, да је у очи инсталације неки зликовац испалио револвер на Конрада. То се имало догодити око осам сати у вече на пустом месту на нашој обали, управо где пароброди пристају. Непознати нападач да је ударио прси у прси на Конрада и испалио револвер али да га није погодио, него му само опалио одећу на прсима. Тако приповеда Конрад, који обећава велику награду ко му кривца пронађе, јер је овај умакао.

Оволико јавља то белешка, а да има још и већих чуда, да се јаве, то нам сведочи та жалосна околност, што су у „Српском Листу“ не мање од пет састава конфисковани, заплењени, за цело с тога, што су далматинској влади не миле истине у њима изнесене.

## Из делегација.

(Свршетак.)

Што се тиче Србије, могу само, како је сам г. интернелант истакнуо, задовољством констатовати, да је њезино држање у последњој кризи било подпуно лојално и коректно, да онде и сада отима мах жеља за приближуком Аустро-Угарској; да против том постоји такођер странка, која је противна зближењу Аустро-Угарској и против тог ради, то је истина, но и пак то противљење није наперено против идеје тешњега односаја према Аустро-Угарској, него се ту ради битно о особним интересима. Противљење против Аустрије употребљује се у тдекојим случајевима на то, да се други сруше и само опет дође до власти. Не да се тајити, да је у земљи не давно постојала потајна министарска криза и да можда сада још постоји; у којем ће се правцу решити, не може се одовуд казати. Али у Србији мало по мало све више увиђају, да материјална корист земље удара правце према Аустро-Угарској, и једно је сигурно, да краљ остаје при својој одлуки, да остане при политици, што ју је заузео према Аустро-Угарској.

Што се тиче градње железница, не да се тајити, да је њезин напредак запречила финансијска катастрофа, коју је споменуо г. интерпелант. Опозиција у земљи покушала је била, да за ту катастрофу учини одговорном и Аустро-Угарску, односно њезину владу. Али тај приговор опозиције на сваки је начин у обадва правца подпуно не основан; ни заједничка, ни цислајтанска влада није у тој ствари земљи ништа наудила. Она је од чести могла истина утицати на градњу железнице и неизвесност у погледу прикључка на турске пруге. Али то ће се на скоро по свој прилици моћи уклонити разјашњењем питања.

Делегат Демел: Моје друго питање полазило је отуд, што сам мислио, да је Русија онде ослон. Треће питање гласи: Пошто се Бугарска сигурно налази у сфери руског уплива, чиме се разјашњује крај тако мирољубивих зајамчених односаја Русије према Аустрији, да се управо из Бугарске могла приредити црногорска организација за навалу?

Министар Калноки: Што се тиче сакупљања црногорских чета за потпору устанка у Херцего-

вини, о којем је говорио г. др. Демел, била је дужност да се у том погледу одлучно поступа, не толико на руској, колико на нашој страни, и ми нисмо такође оклевали, да не подигнемо најодлучније рекламације код бугарске владе и то с успехом, чим нам је стигла прва вест о устројавању такових чета у Бугарској. Чете су биле како помоћу српске, тако и бугарске владе разбијене, те је само једном малом делу пошло за руком, да се пробије и дође близу позоришту устанка.

У осталом констатује министар, да он по констелацији црногорских одношаја не може наћи никакове погибељи, која би из Црне Горе претила Аустрији. Црна Гора је по свом географском положају са свих страна затворена, с једне стране од арбанашких племена, с друге стране од санџака, који сигурно није погодан црногорским аспирацијама, са севера најпосле од Аустро-Угарске. Већ овај спољни положај искључује сваку озбиљну погибао.

По што су стављена још нека питања, која се нашег народа непосредно не тичу, и по што је усвојен сисов предлог, којим се влада позива, нек у смислу берлинског уговора почне што пре ђердап уређивати, — би закључена седница.

## О уређењу правних одношаја сеоског поседа у Хрватској и Славонији.

(Свршетак.)

**Питања:**

1. Има ли се „минимум“ увести?
2. Колико има бити овај минимум?
3. На које врсте селишта има се исти протегнути?
4. Има ли минимум широм целе земље свагде бити једнак, или има ли се исти прилагодити потреби појединих предела; ако ово последње, ко да о том одлучи?
5. Ако је селиште спадајуће у врсту земљишта стеги минимума подпадајућих тако мало, да би се исто код делења раставити морало у делове испод минимума, што допуститво није, је ли је у такову селишту деоба у еквиваленту т. ј. у новцу допуститва или не?
6. Ако је деоба у новцу допуштена, како да се иста проведе, — би ли и каквих погодности имао уживати онај, који на грунту остаје, те друге новцем исплаћује?
7. Ако се проваћа деоба у новцу, ко од обитељи има право остати на грунту и друге исплатити, има ли то закон определити, или узајамни споразумак обитељских чланова или област?
8. Ако деоба испод минимума нити у еквиваленту неби допуштена била, да ли обитељски чланови тим само по себи постају задругом која се разврнути неможе, или пак и у том случају један преузме управу и власништво, а остали имаду у кући само право домаје (Heimstätte) т. ј. девојке остају у кући до удаје, мушарци док сами могу служити, ниво ипак осим куће господара нема права у домаји се оженити; — у спољашњем животу обнемогли чланови овакове „домаје“ имаду право повратка за своју особу.
9. Је ли, и каквих погодности има пред законом уживати селиште спадше на минимум? има ли исто просто и изузето бити од сваке оврхе на покретнине спадајуће на fundus instructus, дошла ова од стране државе, или од стране приватнива тако, да би се овакова селишта скупа са истим спадајућим живим и мртвим наредом, којег би дакако закон имао поближе определити, за дуг само путем реалне оврхе продавати могла?
10. Да ли се селиште падајуће под стегу минимума у ниједном случају несме делити испод минималне мере, или је допуститво да се у изнимним случајев ма зато дозвола од области подели?
11. Имаду ли селишта, која су већ сада испод минималне измере, те по том не подпадају стеги минимума — када прикупом нових честица постигну површину, која је једнава минимуму, опет подпасти стеги минимума? н. пр. ако је законом прописани минимум у оном пределу 8 јутара, а сељак А. поседује само 6 јутара, то он неби подпадао стеги минимума, те би му деца слободно деобу извела у варави — пита се, да ли би ово селиште, ако би сељак А. прикупио још 2 јутра, подпало стеги минимума, под којом пре није стајало, те се неби по очевој смрти више међу децу у варави поделити могло?
12. Могућа је и она алтерватива, да би се и она селишта, која су спала испод минимума, имала у овој својој садашњој површини уздржавати тако, да би у обште свако цепање селишта и такови, која су испод минимума безуветно забрањено било; да ли би овакова стега пробитачна б ла, којом би се број посве слободних земљишта одвише можда стегнуо?
13. Може се питај начин одабрати, да су сва селишта, која су већ тако малена, да код деобе свакі део испод минималне мере пада, безуветно неразделива, она пак селишта, која су већ сада испод минималне мере, да се имаду по вољи и изави својих садањих власника или под стегу минимума ставити, или слободну разполагању изручити?
14. Неби ли ради веровника и јавне вересије пробитачно било сва селишта, која подпадају минимуму, у посебну грунтовницу уврстити, или свако врхоту варав свачити, да тим свакі био он хипотекарни веровник, био купац, увиред зваде, да му парцелација није допуштена?
15. Да ли је допуштено од селишта, спадајућих у врсту оних, који минимуму подпадају, продавати поједине честице, ако се тиме неокрњи селиште испод минима — н. пр. ако је минимум 8 јутара, а сељак Б. имаде 12 јутара, сме ли исти отуда што продати, или треба за то предбежно приволу политичке области?
16. Не би ли у интересу сељачкога сталиша било, да се женска деца тамо, где и мушких има, ограниче на нужни део у новцу, т. ј. на половину дела по лози им припадајућега, који би део свакако већи био, него по садањем задружном закону, по којем им само обичајна опрема припада?
17. Које области да извађају закон о деоби и наследству у сељачким добрима? — не би ли се поступак политичких области ради веће јефтиноће такођер протегнути имао на сав сељачки сталиш, живио он у задругама, заједници или самовластништву, где сада само задружни део под политичку надлежност спада, а сви правни послови заједница и самовласнички редовним судовима припадају?

У случају, да се политичка надлежност изрече, спадала би у свим, стеги минимума припадајућим селиштима, дакле у простоплемићким, крајишким, урбарским и урбарско-сродним, сва питања наслеђства, разврнућа заједнице, деобе и задруга у политичку надлежност.

## ДОПИСИ.

(М. Л.) **Из Горње Крајине.** (Др. Радић састављач пројекта и пројект.) Нас у овим крајевима, који смо, као и сав српски свет, автономију са највећим одушевљењем поздравили, дирнула је вест о атентату на исту немило. У почетку смо сумњали, да ће збор архијереја усудити се, да тако на права народна нападне. Ни сад нам није познато, да ли је у том погледу, до потпуног споразума међу „св. оцима“ дошло.

Свакојако је нужно знати, да ли су „изабрани патриарси“ у обрану права и то оног народа устали, који је њи поверењем својим одликовао.

„П. Напло“ јавља, да је нацрт, кога је наименовани патријарх синоду предложио, дело „младог и ученог“ доктора Е. Радића. Ми пак у овим крајевима такођер тврдо држимо, да је тај нацрт саставио љубимац наименованог патријарха протосинђел г. Е. Радић. Ми немамо ништа, што је тај господин „млад и високоучен“, али у овом пројекту показао је више „младост“ него „високоученост.“ Тиме, што је, познајући намере и планове свога господара, саставио речени пројекат, још није „високоучености“ своје доказао.

Допустите ми, г. уредниче, да неке цртице о томе г. састављачу наведем, да и наш свет знаде, какав му се је „делија“ усудио, право његово повредити.

Име тог господина искрело је тек од неког времена на јавност. Пре четири године, за живота блаженопочившег патријарха српског Прокопија, отворио се је и четврти разред тамошњег богосл. училишта. Како су пак само два професора на истоме била, покаже се нужда позвати још коју снагу. „Жребије“ падне на г. Радослава Радића, магистра протестантске и прав. богословије.

У јесен дође речени господин, те одпоче предавати предмете, који су му у почетку неколико табака износили. Није ни чудо, јер и данас му један предмет пет писаних, или два штампана листа износи. Ово је истина непобитна.

За то време издаде неколико дела, о којима „Глас Православља“ рече, да су пука компилација, те да никакве научне вредности немају. Околности су тада такове биле, да се није све за готово узимало, те тако и његова „афектирана високоученост“ немогаше наћи одзива. Мудри и учени људи увидеше одма с ким имају посла. Видећи то речени господин, окрене се к оној странци, у којима људи, од малог или никаквог знања, „високоучену“ улогу играју, у којој има некадашњих свршт. богослова, који су без да су на коме универзитету слушали докторат н. пр. из филозофије положили.

Обрт тај му је и та околност олакшала, што је за администратора патријаршије именован садањи наименовани патријарх, који таке људе радо гледа. Да би га још боље за се задобио, именује га ректором, а досадањег ректора, ученог архимандрита Руварца „као неспособна“ збацци. — Чуј, учени словенски свете, чуј Јагићу, који називљеш у своме органу за књижевност, расправе Руварчеве „wahre Perlen“ у литератури. Поклони се „младом и високоученом“ Радићу.

Пре неког времена изађе штампан животопис г. Радића, у коме га у звезде дотични кује. Ту се per longum et latum говори, како је „млади и високоучени“ Радић у свим гранама знаности образован, као у филозофији, богословији, историји, филологији и т. д. „Глас Православља“ доказао је добро, каквим знањем тај господин располаже. Ја ћу само ову последњу, класичку филологију додирнути, те ћу рећи, да један ученик из нижих школа већим знањем латинског и грчког језика располаже, него ли речени господин.

Ти „живописи“ су међу тим свукуд разаслати, те тако овај, који није имао прилике изближе „ученог“ доктора упознати, морао је то веровати. Било је доста прилика, у којима је г. протосинђел своју „високоученост“ показати могао.

Када је главни поборник римске пропаганде владика Штросмајер позивао све Словене, да приступе св. столици, тад видесмо две српске владике Стефана и Теофана, ђе устају на бранк вери православној, ал неустаде тадањи администратор патријаршије Герман, ил његов „учени“ љубимац г. Радић, премда је последњи говорио, да је то његова „морална дужност“, да православље брани. За чудо, како ти људи, који имају у својој странци и „столпа православија“ и „ученог доктора“, а сами се називљу „спаситељима цркве“, како ти људи недадоше за време пропаганде римске ни гласа од себе. Они просто ћуташе. Латини имају пуно лепих пословица, од којих једна гласи: „Qui tacet, consentire videtur.“ — Још пре, него, што је тај позив на Словене извршао, указала се је „младом и високоученом доктору“ лепа прилика, да покаже своје „канонско“ знање. Кад је за администратора патријаршије именован садањи председник синода, тада смо ми, који се нисмо тако с канонима сродили, пронашли, да је то повреда канона. Тридесети ап. канон вели: Si quis episcopus, saecularibus principibus usus, ecclesiam adeptus est, segnegetur et deponatur. Нашли смо даље, да епископ несмије у туђој епархији на понижење дотичног дијецезана, проповедати. Кад је народ дизао свој глас против постављања таког, кад су присталице „администраторове“ браниле, наравно без сваког основа, тако постављање, није ли онда требао „млади и високоучени“ доктор, да са својим „канонским“ знањем реши тај спор?

Те две прилике више би му име равнеле, него они и онако написани животописи.

Видивши речени господин, да има људи, који му се диве са његове учености, видивши даље, да би могао посредством истих велики човек постати, стаде сам разглашавати, како ће он бити епископ бачки, премда је још архиђакон био, а повнато „Турско блато“ ковало је у звезде будућег „архијереја.“ Већ је говорио, да ће се богословски завод раније свршити, јер он „одлази на ново определење.“

Знајући пак, ђе се треба у таким приликама добро препоручити, дочекао је и кр. комесара свечано, наредивши да богослови шпалир учине а да то и ђимнасија учини, постарао се је његов по „високоучености“ брат г. М. Димитријевић. Ну ту му се неиспуни жеља. Он може казати: „spes me feffelit.“ У св. синоду опираху се томе, а и сам наименовани патријарх није озбиљно о његовој кандидатури за епископа мислио. Да га ипак мало умири, рукоположио га је за јеромонаха-синђела а казније за протосинђела.

Сад му непреостаде друго, него играти улогу „увређенога.“ Говорио је, да ће оставити ову митрополију, јер га вову за „синодалног архимандрита“ у Букурешт. Но мало по мало стиша се и он, те не остави митрополије, знајући добро, да се његови „труди“ најбоље у овој митролији наплаћују.

То вам је у кратко животопис г. Радића. Па сада види, народе српски, какав ти је човек онај пројекат саставио.

Оволико написати, држао сам за нужно, да се маска скине, те да се лицем к лицу видимо. Сад да пређемо на пројекат. Тај пројекат није нов. Нама је познат још из т. бечејске конференције, коју су сачињавали позната „lumina ecclesiae“ поп Магарашевић, Сечански et consortes. Прије се приговарало са стране „назадњака“ да IV. зак. чл. којим је наша автономија ујамчена, нема ваљаности, пошто угарска легислатива не може, не познајући устројство наше цркве, о нашим црк. стварима закључке доносити. Сад пак говоре, да ће тај пројет вем. сабору подастрт бити. Чудан је, заиста, дух логике, који проведјава „чуваре канона“. По овоме нацрту био би митрополит свевластан, па и према архијерејима. Да ли се то слаже са нашом саборном црквом? Та нешто је бољег „колегија.“ Та по учењу наше цркве, није нико међу апостолима имао „primatum potestatis τῆς ἐξουσίας.“ Власт, коју је спас дао Петру, дао је и осталим апостолима. Митрополит има право части (primatum honoris, τῆς τιμῆς) те је према томе „primus inter pares.“

Што се тиче оне тачке, где се каже, да синод има закључке саборске контролисати, имамо толико приметити, да би онда сабор са свим сувишан био, јер би закључци сабора, као н. пр. школски, административни, економски, који би били састављени у напредном духу, јер и те гране науке развијају се увек, јер би се, велим, ти закључци увек одбили о срце архијереја средњевековно изображених. Као што рекох, овај нацрт противи се православљу. Али шта говорим. Та наименовани патријарх говори кад-кад на уста римског мисала и ритуала, те је онда са свим веројатно, што хоће да дух римске цркве и у управи спроведе. Народ је своју веру увек бранио, а и сад у данима искушења знаће православље још боље приграљти. Синод овај, који се у исто време некако састаје, кад и еванђелички конвент, са целима доста сродним, не даје довољно гаранције за обрану православља.

Оволико за сад, да се не мисли, да се ми у Крајини не обзиремо, шта се од народа и његових права ради, без да се и његов глас, на законито заступљеном сабору чује. Ради се дакле „de nobis sine nobis“. Ми живимо у тој нади, да ће истрајност и дурашност народа српског и у овоме случају победу одржати. „Pejora passi sumus.“ С богом.

**Нови Сад,** 11. новембра. Данас се састала овде заказана редовна главна црквена скупштина, на којој се поглавито претресао и установио предрачун општински за год. 1883. и одређен је кључ за разрес парохијала општинског за 1883. год. Из предрачуна овог види се, да ће ова општина за идућу 1883 гов. имати прихода 21.087 ф. 62 нов. а редовна потреба износи за идућу годину 18.232 ф. 76 н. Остаје сувишка 2854 ф. 86 н. од кога ће се на одплату општинског дуга узети 2500 ф. а 322 ф. да ће се у веровакони привос. Кад се ова горња свота сувишка употреби на одплату општинског дуга, онда ће остати општини овој још 10.500 фор. дуга. Кад се узме, да је ова општина пре 5 година дуговала које ерару, које другим фундацијама до 60.000 ф. онда се може видети каквом је ревношћу, каквом дурашношћу овај одбор општински делао за ово 5—6 година, док је из својих прихода подмирио толики дуг, а да за то опет сви општински чиновници не осете никаква уштрба. Док се ово одплаћивало, довде су општинска здања и цркве стајале скоро недирнуте, те је тако наумио одбор и општина, да полвко сад одплаћује дуг и да уз то поправља своја здања и цркве, те с тога је већ ове године на оправку ову вотирано до 4000 форината. Осим тога даје општина на принос политичне општине за основне српске народне школе 3039 форината. Целокупно пак издавање за срп. основ. народ. школе износи 11.904 ф. 50 н. а за срп. вишу девој. школу 235 ф. свега 12.139 ф. 50 н. — Кључ за разрез парохијала задржан је исти, што је и прошле године за ту струку био, по коме се по порезу дели грађанство наше на 12 класа, те прва класа плаћа годишње 35 ф. а последња 80. н. — Од важнијих других предмета доносимо толико, да је скупштина с устајањем и у записник изјавила своју дубоку жалост за губитком свога сина и одличног научењака српског и словенског дра Ђуре Даничића и узела је на повољно знање, што је председник наредио, да се за покојника у свим парохијским месним црквама звони кроз три дана. Осим тога упутила је скупштина свој црквени одбор, да стави камену плочу на кућу, у којој се родио Ђура Даничић као успомену на његово дично име и да се приреди што пре парастос овом великом покојнику. — У седници овој прочитано је решење епарх. школ. одбора, којим се уз постављене услове потврђује избор учитеља клисанског и ченејског Милоша Белеслијина. Уједно је на предлог свога школ. одбора решила скупштина, да се пожурницом обрати на високи Н. Ц. Шк. Савет, да до краја првог течаја ове школ. 1882/3 год. одузме школу од клисан. учитеља В. Димитријевића и да га постави у стање мира, јер ће општина у интересу наставе бити принуђена да затвори ту школу пре но што ће дозволити, да се тамошња дечица убијају морално. — Исто тако прочитало се у овој седници решење вис. кр. уг. министарства просвете, по ком се намеће овој општини, да некојим учитељима својим даде све од 1872. па до 1879. год. накваду за стан, огрев и деценал. Најсмешније је, а и најжалосније је у овој ствари то, што таку накваду траже од општине таки људи, који су у природи уживали стан и који су богато обдаривани бивали општинском милошћу, па и данас још уживају милост општинску и осигурани су до смрти своје милошћу том. Но општина је на ово решила, да се представком једном обрати министарском савету и да иште, да исти разреши пресуду министра просвете у овом погледу као незакониту по наш автономни живот, па да остави нашим властима, да ту ствар мериторно реше. — Овом приликом изабране су на два упражњена женска места у патронату срп. више девој. школе гђе: Марта Станојевића и Марија Вучетића; а на упражњено место у месн. шк. одбору г. Андрија Матић професор.

= Представништво вароши Сентомаша приложило је ових дана своту од 100 фор. на фонд српског народног позоришта. Родољубива општина сентомашка показала је већ толико пута своју особиту дарежљивост према овом народном заводу нашем, те јој је и овом приликом од стране управе позоришне изјављена топла сахвалност на овом новом доказу њеног осведоченог родољубља. Нека би се и остале наше имућније општине угледале на дични Сентомаш, те да тако својски потпомажу наше народне просветне заводе, као што је „Матица српска“ и српско нар. позориште. Живили Србобранци!

— Јуче се састао овде одбор Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња и прегледао је, међу осталим мањим предметима, извештај и рачуне о последњој забави својој, коју је та задруга у корист своје благајне приредила била 3. (15.) новембра о. г. Из извештаја тог видело се, да је на забави тој утекло свега 811 ф. За прикупљање тих прилога има највише заслуге гђа Јулка Политова. Од отог је потрошено на разне потребе 168 ф. 20 н. те је тако остало чистог прихода 642 ф. 80 н. Од овог новца остављено је у фонд задружни 400 ф. а 242 фор. 80 нов. даће се на милостиње, и то половина на одело и друге потребе сироте школ. дечице из основ. нар. школа, а половина поделиће се на сиротице Српкиње о идућим божићним празницима. Овом приликом досуђено је приправници Милеви Краљевачкој 3 ф. месечне подпоре.

## НОВИЈЕ.

— Од недеље ће по свој прилици почети на уг. земаљском сабору прорачунска расправа, тако да има изгледа, да ће прорачун још ове године бити претресен, и онда се не ће морати давати индемнитет за прву четврт нове године.

— Из Београда јављају: Министарске веће, држано 6. о. м., закључило, да се скупштина сазове на дан 26. о. м. и да се учине накнадни избори у 10 срезова. — Бивши министри, Никола Кристић и Радивој Милојковић наименовани су 7. о. м. за државне саветнике. — За који дан очекује се, да ће бити важних промена у дипломатском кору. — Министар унутрашњих скинуо са звања кмета лозничког, Кундовића.

— Из Букурешта јављају, да Русија гради у Николајеву четир, а у Севастопољу два монитора за Црно Море и да торпедима оружа све црноморске луке, особито кримске.

— У јужној Русији уводи се систем народне војске. За образац јој узета је организација румунских доробанаца.

— Руски министар спољашњих послова, Гирс, дошао је 8. о. м. из Варцина у Берлин и одмах је био код цара Виљема на аудијенцији и на обеду. „Нацијтг“ вели, да се Гирс врло повољно изразио о свом бављену у Варцину. Немачки листови радосно наглашују, да посета гирсова значи, да се руска политика приближује немачкој. Веле, да је у Варцину било највише разговора о приликама у француској републици, али да нису закључени никаки већи дипломатски уговори.

— Из Кахире јављају, да је Араби-пашина парница обустављена, док мисирска влада не сазна, шта инглеска мисли с Арабијем. „Аж. Ава“ вели, да би се мисирска влада радије махнула парнице, ако се мисли пресуди што приговарати.


СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ
„КОД СВЕТОГ САВЕ.“

# ИКОНА

**(у златном раму) зејтин-бојом на платну израђене.**

Како у нашој књижари све више и више потраживачи траже **икона лепшег укуса, боље и угледније израде, подухватисмо се ми ево у овој књижарској радњи, да промећемо, ширимо и по нашем свету ту лепу врсту уметности и тако нашим издањем** издајемо ево ове иконе, израђене по православном типу и обреду, које се код нас добити могу за готове новце, ил на добро јемство и на исплату у ратема, по најповољнијој погодби, и то:

Св. Мајка Божија.
„ Никола поприсје.
„ Ђурађ на коњу.
„ Никола стојећи.
„ Петка.
„ Петар и Павле.
„ Кузман и Дамјан. (Безмитни врачеви.)
„ Срђа и Вахкија.
„ Кирјак очелник (Миољдан)
„ Ђурађ пешак (Ђурђиц).
„ Димитрија стојећи.
„ Василије велики.
„ Богојављеније (св. Јован креститељ).
„ Симеон богопримац.
„ Успеније богородице (велика Госпојина).
„ Распјатије.
„ Сава архиеп. српски.
„ Стеван архиђакон.
„ Марко.
„ Архангел Михаил.
„ Лука.
„ Андрија первозвани.
„ Илија пешак.
„ Троица.
„ Рождество пр. богородице. (Мала Госпојина.)
„ Јован пустињик.
„ Тајна вечера.
„ Васкресење Лазара.
„ Цар Константин и царица Јелена.
„ Стеван кр. деч. (св. Мрата).
„ Сретеније.
„ Тома.
„ Три јерарха.
„ Благовештеније.
„ Рождество Христово.
„ Сошествије св. Духа (Дови).
„ Воскресеније Христово.
„ Јован претеча. (Усеков.)
„ Алимпије ступник.

Св. Јован богослов.
„ Цветоносије. (Цвети.)
„ Часне вериге (св. Петка.)
„ Екатарина.
„ Сабор архан. Михаила.
„ Аврамије.
„ Трифун.
„ Пантелије.
„ Спасов-дан.
„ Антаније.
„ Спиридон.
„ Јефтимије.
„ Теодор Тирон.
„ Муч. Кирик и Јулита.
„ Воведеније.
„ Јован евангелист.
„ Меланија.
„ Христов гроб.
„ Илија на каруцама.
„ 40 мученика.
„ Сава с децом.
„ Јован Златоуст.
„ Преображење.
„ Игњатије.
„ Атанасије.
„ Рождество св. Јована (креститеља (Иван-дан.)
„ Вартоломеј и Варнава.
„ Теодор Тирон и Захарије.
„ Крстов-дан (воздвиженије чест. крста.)
„ Архангел Гаврил.
„ Агатоник мученик и друж.
„ Захарије.
„ Обрезаније Господње.
„ Сабор преч. богородице.
„ Амос пророк.
„ Каменисање св. Стевана.
„ Григорије велики.
„ Димитрије на коњу.
„ Пренос мошти светог оца Николаја.
„ Зачело св. Јована претече.

**Цене свети икона у раму 4½ цола широком.**

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 15″ ширине | 18″ дужине | ф. 7.— | | 21″ ширине | 26″ дужине | ф. 12.— |
| 16″ „ | 20″ „ | ф. 9.— | | 24″ „ | 30″ „ | ф. 20. |
| 18″ „ | 24″ „ | ф. 10.— | | 28″ „ | 45″ „ | ф. 30.— |

**Свети икона на лиму.**

Целивање иконе 10″ ширине 12″ дужине — — — ф. 3.50
„ „ 15″ „ 18″ „ — — — ф. 6.—
У златном фином оквиру 10″ ширине 12″ дужине ф. 7.—
„ „ „ „ 15″ „ 18″ „ — ф. 12.—

**Исте слике на лиму могу се наручити и у разним величинама и бољој и лошијој изради као и за рипиде и крстове на пољима са врло умереним ценама.**


## КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Баш сад је изишао:

# ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Уређује **А. Хаџић.**
Књига 132.

1882. Свеска четврта. (Последња за ову годину.)

Ова свеска „Летописа“, последња за ову годину, донела је ове саставке: 1.) „Поглед на економни развитак људски“, од дра М. Ђорђевића. — 2.) „Путничке слике.“ III. Подрим и Метохија. Од Панте Срећковића. (Свршетак.) — 3.) „Добра партија,“ приповетка Милана Савића. — 4.) „Апологија Лукијана Мушицког“ (два рукописа), саопштио проф. А. Сандић. II. — 5.) Књижевност: „Низ српских приповедака Вука витеза Врчевића, већином о народном суђењу по Боки, Црној Гори и Херцеговини.“ Оцена С. В. Поповића. — 6.) „Матица Српска“: а.) Изводи из записника књижевног одбора 1879; б.) Изводи из записника књижевног одељења 1879; в) изводи из записника заједничке седнице управнога одбора и књижевног одељења у години 1879; г) главна скупштина 12. (24.) септ. 1879; д.) Именик Матице српске за годину 1879/80; е.) Списак свих питомаца под управом матичином за школску годину 1879/80.

У раду матичином штампана је оцена Ст. В. Поповића о преводу песме „Енох Арден“ од А. Теснисна из пера Змај-Јована Јовановића; тако исто и оцена Мише Димитријевића о шаљивој игри Косте Ристића под насловом: „Последња воља.“ Даље је штампан годишњи извештај подпредседника дра Стевана Павловића о раду управнога одбора, и годишњи извештај подпредседника књижевнога одељења Мише Димитријевића о раду књижевног одељења и одбора матичиног.

Сваки члан, који је одговорио својим чланским дужностима што се тиче плаћања чланарине, добија „Летопис“ бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис“ у кућу, а чланови са стране могу „Летописе“, који им припадају, сваки дан примити од „Благајнице Матице Српске“ у Новом Саду.

Ко од чланова жели „Летопис“ поштом добијати, ваља да пошље у име годишње поштарине 50 н. а. вр. „Благајници Матице Српске“ у Нови Сад, која води бригу, да се „Летописи“ тачно разашиљу.


СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ
**код светог Саве**

# НАШИ КАЛЕНДАРИ
## за годину 1883.

**СРПСКИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР** са другом свеском „Певаније“ Змај-Јована Јовановића. Цена — — — — — — — 40 н.

**КАЛЕНДАР ЗА ЖЕНСКИ СВЕТ** са ремек-песмама „Ђулићи увеоци“ Змај-Јована Јовановића у најновијем елегантном издању
на финој дебелој хартији — — — — — — — 60 н.
на обичној хартији — — — — — — — 50 н.

**ГОДИШЊАК** велики српски илустровани календар са 20 слика, уређује А. Сандић. Цена — 33 н.

**ВЕЧИТИ КАЛЕНДАР** са додатим календаром за годину 1883. — — — 70 н.

**И ови мали календари:**

**„Орлић“** српски народни календар, са песмама о јунаштву Црногораца — — — — — — — — — — — 20 н.
**Звездар** српски народни календар са књигом за народ јан. Годишњака. Цена — — — — — — — — — 25 н.
**Новосађанин** српски календар за народ са више слика са народним песмама о деспот-Ђурђу Смедеревцу. Цена 20 н.
**Рузмарин** српски календар за народ са најодабранијим српским народним песмама сватовским. Цена — — 20 н.
**Ружица** најстарији српски народни календар са најодабранијим песмама Српске гусле. Цена — — — — 20 н.
**Ласта** српски народни календар са народним песмама о јунаштву Црногораца и (сликом насловном.) Цена — 20 н.
**Родољуб** српски народни календар са песмама о српским јунацима, хајдуцима и (сликом насловном). Цена — 20 н.
**Радован** српски народни календар са српским народ. песмама о цару Душану Силном и (сликом насловном.) Цена 20 н.
**Сремац** српски народни календар са песмама ратар-песника Ђурића Лепавића. Цена — — — — — — 20 н.
**Планетар** народни календар са описом планета и рождаником, са сликом насловном и старинским сликама планетским. Цена — — — — — — — — — — — 20 н.

**Купцима на више дајемо у комисију 25 проц. а за готов новац ил на утврђен рачун 33⅓ проц.**

Осим тога може се добити:
**Орао** календар — — — — — — — — — — 50 н.
**Панчевац** — — — — — — — — — — — 30 „

**(На ова два работујемо такође 25 процената ал за готове новце.**

**Тражимо добре и сигурне растуриваче (комисионаре).**



Ивашла је и може се добити у књижарницама **нова књига:**

THEORETISCH-PRAKTISCHES LEHRBUCH
der
**SERBISCHEN SPRACHE**
von
**Stanoje Bošković**
Vierte Auflage
Durchgesehen und verbessert von
**Johann Bošković**
Professor der Philologie an der Hochschule zu Belgrad.

Budapest, Wien und Leipzig, 1883. Verlag von Wilhelm Lauffer. 8⁰ (XII. 263 S.) Preis 1 fl. 40 kr. ö. W.


ПОЗИВ
НА

# БЕСЕДУ С ИГРАНКОМ

што је даје српска читаоница у Новоме Саду у суботу 13. (25.) новембра у корист своме фонду у дворани „српског народног позоришта.

Цена је од особе 1 фор.

Добровољни прилови примају се са захвалношћу.

Улазнице се могу добити у књижарама: Браће М. Поповића и Луке Јоцића и др. и на дан беседу у вече на каси.

Почетак у 7 часова у вече.

РАСПОРЕД.

1. „Тиха ноћ је настала“, од Зајца, пева мушки лик читаонички.
2. Концерат од Молика, свира на виолончелу г. Роберт Толингер.
3. „Лабуд се купа“, од Толингера, уз гласовирску пратњу пева мешовити лик читаонички.
4. „Љубичица“, од Моцарта, уз гласовирску пратњу пева гђица Ангелина Лованова.
5. а) Српске песме, б) Мазурка, од Попера, свира на виолончелу г. Р. Толингер.
6. „Винска песма“, од Толингера, пева мушки лик читаонички.
7. Арија из опере „Die Zauberflöte“, од Моцарта, уз гласовирску пратњу пева г. Јов. Јовановић.
8. „Напред“, од Толингера, пева мушки лик читаонички.

## Ред пловидбе
**поштанских пароброда, од 3. (15.) октобра до даље наредбе.**

НОВИ САД-ЗЕМУН: понедељак, среда, четвртак, субота и недеља после ½1 сата после подне.

НОВИ САД-ТИТЕЛ: среда и недеља у ½1 сата после подне.

НОВИ САД-РШАВА: среда и недеља у ½1 сат после подне.

НОВИ САД-БУДИМ-ПЕШТА: недеља, уторак, среда, петак и субота после 1 сата после подне.

У Новом Саду, 3. (15.) октобра 1882.

**АГЕНЦИЈА**
првог ц. кр. прив. дунавског пароброд ског друштва.

Сродницима, пријатељима и знанцима јављам, да ћу сьоме нигда непрежаљеном супругу

**МИЛОШУ САРАНДИ**

б. грађанину и сиротињском оцу сл. кр. вар. Н. Сада давати годишњи парастос у овдашњој саборној цркви у суботу 13. (25.) новембра о. г. у 11 сати пре подне.

У Новом Саду 8. (20.) новембра 1882.

**Александра Саранда,**
ожалошћена супруга.

# ТРГОВИНА И ПРОМЕТ.

**СТЕВАН КОСТОВИЋ**
КОМИСИОНСКА РАДЊА У БУДИМ-ПЕШТИ.

Куп и продаја свију ниже назначених и у ту струку спадајућих артикла по умереној провизији и строго солидној послузи.

**Извештај од 6. (18.) новембра 1882.**

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Жито** из Потисја | 78 82 ф. | 9.75 ф. | 10.— |
| „ „ „ | — „ — „ | —.— „ | —.— |
| „ банатско | 76 „ 81 „ | 9.50 „ | 10.— |
| „ „ | — „ — „ | —.— „ | —.— |
| „ „ | — „ — „ | —.— „ | —.— |
| „ бачко | 79 „ 70 „ | 9.50 „ | 9.90 |
| „ „ | — „ — „ | —. „ | —.— |
| „ влашко | 74 „ 78 „ | 7.50 „ | 9.— |
| „ „ по каквоћи | — „ — „ | —.— „ | —.— |
| „ српско | — „ — „ | —.— „ | —.— |
| „ „ | — „ — „ | —.— „ | —.— |
| **Уванц-жито** за март-април 1883. | — — ф. | 9·38 ф. | 9·40 |
| „ за септ.-октобар | — — „ | —.— „ | —.— |
| **Раж мађарска** | — — „ | 7.— „ | 7.40 |
| „ влашка | — — „ | —.— „ | —.— |
| **Јечам** за храну | — — „ | 6.20 „ | 6 40 |
| „ за пиваре | — — „ | 7.— „ | 8·20 |
| „ влашки | — — „ | 5.80 „ | 7.— |
| **Зоб** трг. роба | — — „ | 5.60 „ | 6.10 |
| „ фина роба | — — „ | 6.— „ | 6.40 |
| **Уванц-зоб** за март-април 1883. | — — „ | 6.35 „ | 6.40 |
| „ за септ.-октобар | — — „ | —.— „ | —.— |
| **Проја мађарска** | — — „ | —.— „ | —.— |
| „ влашка | — — „ | 5.50 „ | 6.— |
| „ влашка за пролеће | — — „ | 5 75 „ | 6·— |
| **Кукуруз**, готова роба, банатски | — — „ | 7.70 „ | 7.80 |
| „ „ „ влашки | — — „ | —.— „ | —.— |
| „ за јули-август банатски | — — „ | —.— „ | —. |
| „ за септ.-август банатски | — — „ | —.— „ | —. |
| **Кукуруз** за септ.-октобар банатски | — — „ | —.— „ | —.— |
| „ за мај јуни 1883. | — — — „ | 5.95 „ | 5.90 |
| „ за јан. фебр. март, банатски нови | „ | 5.20 „ | 5·25 |
| „ за јан. фебр. март, влашки нов | „ | —.— „ | —.— |
| **Репица** готова роба Kohl | — — — „ | 13.7/8 „ | 14. |
| „ банатска | — — — — „ | 13.25 „ | 13.50 |
| „ за август-септембар Kohl | — — „ | —.— „ | —.— |
| „ за јули-август банатска | — — „ | —.— „ | —.— |
| **Горушица** по каквоћи | — — — — „ | 6.75 „ | 7 20 |
| **Мувар** „ „ | — — — — „ | . „ | |
| **Ланено семе** по каквоћи | — — — — „ | 11.50 „ | 12.50 |
| **Кудељно семе** „ | — — — — „ | 9.— „ | 10.— |
| **Бикељ** по каквоћи | — — — — — „ | 7.— „ | 7.25 |
| **Пасуљ** бели нови | — — — — — „ | 9.50 „ | 10.25 |
| „ „ стари | — — — — — „ | 7.— „ | 8.— |
| „ жути нови | — — — — — „ | 9.— „ | 10.— |
| **Погачиће** од репице | — — — — — „ | 6.— „ | 6.50 |
| **Погачиће** од горушице по каквоћи | — — „ | 5.— „ | 5.25 |
| **Паприка** трг. роба | — — — — — „ | 17.— „ | 18.— |
| „ фина роба | — — — — — „ | 45.— „ | 48.— |
| „ | — — — — — „ | 35.— „ | 36.— |
| **Мед** оцеђен | — — — — — — „ | 35.— „ | 36.— |
| „ вошчан | — — — — — — „ | 32.— „ | 33.— |
| „ за октобар-новембар оцеђен | — — „ | —.— „ | —.— |
| **Восак** рожнавски | — — — — — — „ | 126.— „ | 128.— |
| „ славонски | — — — — — — „ | 127.— „ | 130.— |
| **Шљиве** српске гот. роба нова у бурадма | „ | 12.25 „ | 12.50 |
| „ „ „ „ у џакови | — — „ | 12.— „ | 12.50 |
| „ „ узанц роба за нов. у бурадма | „ | —.— „ | —.— |
| „ „ „ „ у џакови | — — „ | 12.25 „ | —. |
| „ босанске гот. роба нова у бурадма | „ | 12.— „ | 14.— |
| „ „ „ „ у џакови | — „ | 12.— „ | 14.— |
| „ „ узанц роба за нов. у бур. | „ | —.— „ | —. |
| „ „ „ „ у џакови | — „ | 13.50 „ | —.— |
| **Пекмез**, готова роба, славонски | — — „ | 24.50 „ | 25.— |
| „ за септембар-октобар славонски | „ | —.— „ | —.— |
| „ „ „ „ банатски | „ | 22. „ | 22.50 |
| **Свињска маст** варошка | — — — — „ | 79.— „ | 79.50 |
| „ „ сеоска роба | — — — „ | —.— „ | —.— |
| **Шпиларке** прима мађарске | — — — „ | 16.— „ | 16.50 |
| „ прима 1881 славонске | — — „ | 14.50 „ | 15.— |
| „ секунда „ „ | — — „ | 9.— „ | 9.50 |
| „ прима српске 1881. | — — „ | 14.50 „ | 15.— |
| „ прима босанске 1881. | — — „ | 14.25 „ | —.— |
| **Овчије коже** срп. и бос. лаке по 102 ком. | „ | 120.— „ | 130.— |
| „ „ „ „ „ средње 102 ком. | „ | 130.— „ | 140.— |
| „ „ „ „ „ тешке 102 ком. | „ | 144.— „ | 186.— |
| **Јагњеће** за табаке 102 ком. | „ | 90.— „ | 100.— |
| „ за ћурчије 102 ком. | „ | 105.— „ | 115.— |
| **Козије** по каквоћи за 56 кила | — — „ | 52.— „ | 56.— |
| **Јареће** „ „ мађар. ердељс. | — — „ | 120.— „ | 150 — |
| „ тешке | — — — „ | 130.— „ | 152.— |
| **Телеће коже** за 56 кила | — — — — „ | 105.— „ | 120.— |
| **Шпирит**: у бур. од 600—700 лит. | 90% „ | 32.75 „ | —.— |
| „ „ „ „ 300—400 „ | (36 A) „ | 34.75 „ | —.— |

**Храна.** Почетком ове недеље отпочео је рад са пшеницом са чврстим правцем и цене се поправише са 10 до 15 н. али се ипак тај чврст правац није могао дуго одржати, јер наши млини нису били јуче вољни куповати; а понуда беше напротив журна, те с тога ударише цене натраг са 5 до 10 новч. Наш овонедељни промет износи око 100.000 метр.-цената; Чинквантин кукуруз радо се узима по ф. 6.50, а обичан кукуруз напротив по ф. 5.20, као и за зимње месеце по ф. 5.40. Ланено семе занемарено је, а пасуљ је јако нуђен и имаоци су попустљиви у цени. Проја је тражена.

**Продукти.** Рад са шљивама ограничен је на врло мали промет и до продаје долазе само мале поште српски шљива са непромењеним ценама, а уз мало чвршће расположење. Од прима-босански шљива, које су потпуно здраве, продани су неколико вагона по ф. 14·— од 56 кила. Лошија роба даје се тешко продати, осим сасма рђаве робе, која се за Моравску и Чешку купује од ф. 7·— до ф. 9·— Пекмез је постигао високу цену и узима се по чврстим ценама. Меда слабо имаде и вреди сада ф. 36·— али ће цене још скакати. Цена говеђих кожа чврста је, и могу се исте лако продати.

# ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Отвара се стечај на једно учитељско место — осим оног што је већ једном отворен био — у Башахиду. Годишња је плата 445 ф. три ланца земље, слободан стан с баштом и сламе колико је нужно за грејање пећке. Учитељу у дужност спада у св. цркви појати. Проситељи нека инструјиране молбенице своје до 1. декембра о. г. овамо упуте.

Из седнице м. шк. одбора у Башахиду 6. новембра 1882.

**Павле Димић,** парох и м. шк. управитељ. 1—3 **Пера Перић,** парох и м. шк. одб. председник.


# Продаја куће.

Подписан продаје своју у Новом Саду под бр: 1952. лежећу, из најбољег материјала зидану кућу састојећу из 10. соба 4. кујне, стаклена ходника, простране калдрмисане авлије, једног великог подрума једне качаре за бурад и свих нужних просторија из слободне руке.

**Мита Савић,**
власник гостионе „беле лађе“

НАМЕШТАЈ. MÖBEL-LAGER. ДЕКОРАЦИЈЕ.

# СОБНИ НАМЕШТАЈ

**и сваке врсте израде помодне**
ТАПЕТАРСКЕ и ДЕКОРАТИВНЕ

могу се зготовљене добити и у обилатом избору и најбољег укуса код потписаног. Исти прима да изради **собни дворански намештај** строго по нарученом стилу и украсима (а по избору из обилате му збирке мустара и материје ововемаљске и иновемаљске) које израђује тачно, како му ко наручи: **најпростије или најскупоценије** — све пак савесно, солидно и ПО УМЕРЕНОЈ ЦЕНИ.

**Лудвик Сатлер,**
**тапетар и декоратер** 1—3
са стовариштем собњег намештаја и радионицом тапетарском
**у Новом Саду у дунавској улици.**

Kein Mittel gegen **Husten, Heiserkeit, Verschleimung, Katarrhe** ꝛc. hat sich bis heute so vorzüglich bewährt, wie die auf der heilsamen **Spitzwegerichpflanze** hergestellten und wegen ihrer **sicheren** und **schnellen** Wirkung jetzt in ganz Oesterreich-Ungarn so hochgeschätzten

**Spitzwegerich-Brust-Bonbons**
von **Victor Schmidt u. Söhne in Wien.**
**Nur echt in den Apotheken.**

1—5


# ОГЛАС.

Од стране подписаног градског поглаварства ставља се овим свеопће до знања, да ће се у властитом уреду дне 23. новембра т. г. у 9 сахати пре подне путем јавне дражбе, издавати под закуп градске доходарине и то: право точења пића са искључном ценом од 6012 ф. 20 н. право сечења меса са искључном ценом од 2206 ф. право побирања сајмовине годишњих сајмова са искључном ценом од 3700 ф. право побирања пристојба од вагарења са искључном ценом од 500 ф. право печења меса са искључном ценом од 71 ф. право побирања пристојба од дрварницах са искључном ценом од 235 ф.

Доходарине издају се под закуп на три године почев од 1. јануара 1883. г.

Сваки радокупац дужан је при дражби у руке поверенства положити 10% од искључне цене у име жаобине, досталац пак до половице досталне своте јамчевине било у готовом, било у аустро-угарским јавним задужницама.

Писмене провиђене нужном белегом те означком предмета и изражене јасне понуде, примају се према §. 11. дражбених увета до 8 сахати из јутра одређегог за дражбу дана.

Ближи увети могу се у уредовне часове код подписаног поглаварства увидити.

Градско поглаварство у Митровици дне 30. октобра 1882.

Градоначелник:
**Милекић.**

3—3


Најбоље врсте теја, правог Јамајка-рума, теброта енглеског, фришких сардина, руса, ајвара, различитих сирева, малагагрожђа, принела, смокава, белог меда, најбољег чистог зејтина продаје по умерену цену

**Д. КОДА**
У НОВОМЕ САДУ. 73—100

**Anlage- und Speculations-**
Käufe in allen Combinationen (Tauschoperationen, Prämien, Consortien etc.) sowie Käufe u. Verkäufe von **Los-** u. **exotischen** Papieren vollführt anerkannt **reell** u. **discret** zu **Original-coursen** das **Bankhaus „LEITHA“** *(Halmai) Wien Schottenring 15* Erprobte Information, gewissenhafte Rathschläge, reichhaltige Brochure u. Probenummern des Börsen- u. Verlosungsblattes „LEITHA“ gratis u. franco.

5—12


# ОГЛАС.

За моју трговину шпецераја, деликатеса и ципела требам једног млађег помоћника и једног шегрта. Добре детаљисте и вични тој радњи имају првенство.

У Вуковару.

3—3 **Стеван С. Дробац.**


**Одговорни уредник др. Светозар Милетић.**

**Српска штампарија дра Светозара Милетића.**